

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

III. Quid Scotiae regina mortis sententiam indicantibus responderit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

fere, in Angliam tamquam ad asylum confugisse, ut contra rebelles subditos cognatæ reginæ opem imploraret. At pro auxilio, viginti annorum captivitatē sustinuisse, ac tandem capitis damnatam. Non hanc idoneam esse avertendi periculi, quod tam ipsi Elisabethæ, quam religioni ac universo regno impendere dicant, rationem, quæ eum inaudita in tantam reginam crudelitate conjuncta sit. Quin potius multo majora inde pericula ac magis cruenta damna oritura. Quod si rebus suis bene consultum velit, non tam perdere quam conservare reginam Scotiæ anniteretur: cuius vita certissimum futurum sit tam publicæ quàm privatæ tranquillitatis ac salutis pignus. Hanc unam esse, quæ tam Gallorum quam Scotorum arma divertere ab Angliæ regno possit. Notum esse quorum instinctu regina ad extrema hæc & præcipitia consilia descenderit, eorum nempe qui nihil magis metuant, quam ne Elisabetha mortua, Maria regnum hæreditario jure sibi debitum assequatur. Prætexcum sumi religionem, quam nuper audiente te disputarunt, conservari non posse, vivente ea quæ a teneris annis Papismi erroribus infecta, omnibus modis extinctam eam cupiat. Atque hanc unam causam esse, cur illam è medio, & quidem crudeli supplicio sublatam velint: in quo non reginæ commodum & regni salutem, sed suas ipsorum utilitates & affectiones sequantur. Regem vero suum reginæ omnia frustra cupere, ac rogare, ne subditis illa suis regias coronas tam contumeliose habendi faciat potestatem: non ignarum in rebus ad imperii dignitatem & incolumitatem spectantibus optimum esse tam anticipata ac periculosa remedia procul habere, ac nihil quod necesse non sit, mutare. Vreretur suo ipsa consilio, quod Gallorum regibus per bella ista civilia non semel dedisset: quum certum sit, tam acerbas pœnas de summis Principibus in quos nulla nobis potestas est, sumtas, non modo non prodesse, verum etiam summa pericula & gravissima damna afferre. Quod si posthabitis bonis consiliis afflictam reginam, non, prout clementiæ & hospitalitatis lex postulat, consolari, sed ex mera invidia atque odio pessumdare ipsa voluerit, regem suum eam injuriam quam gravissime laturum, e jusque ulciscendæ rationes initurum: ut in re quæ ad communem omnium Regum & supremorum Principum, & in primis ad Galliæ Regum injuriam ac contumeliam pertineat.

Differentem ita, ac multa alia dicentem Belli-

curium, Elisabetha contra quam aliàs solita erat, impatienter audivit, tandem vero ita respondit: Quandoquidem res hæc tam gravis sit æque ardua, se cum suis Consiliariis super ea amplius deliberaturam. Ad id vero tantum Bellicurii orationis tres menses fuerit dilata. Hæretici interim tam Angli quam Galli Elisabetham urgere non desistebant, hi monendo ac varia consilia ac pericula comminiscendo, illi supplicando. Prædicantes in primis nulla re suam illam religionem incolumem conservari ac stabiliri posse clamitabant, quam Mariæ reginæ morte: quæ Angliæ sceptrum olim posita, sine dubio alterius illius Mariæ exemplum imitatura, & extincta vera religione, Papsimum reduktura, & totam insulam tyrannico Pontificum jugo rursus subiectura sit. Sed & universum Elisabethæ consilium Lotharingicæ & Guisianæ domus odium incitabat. Ad pericula quod attinet, Galliæ regem suis rebus ita impeditum esse aiebant, ut nihil minus quam de Anglia oppugnanda cogitare possit: idque facile ipsos hugenotas prohibicuros. Scotiæ regem, in cuius regno tantam ipsa habeat factionem partibus suis addictam, non valde metuendum esse: ac facile animum ejus successione in regno spe placari posse. Guisianorum non eas esse opes, ut tanto regno metuendæ sint. Hispaniæ regem jam ante capitali odio Elisabetham persequi: hacque ipsa ratione non minimam nocendi ipsi occasionem sublatum iri. Et ut horum nihil esset, incertum tamen quodcumque bellum tantum periculi non habere, quantum longior Mariæ vita non modo ipsius Elisabethæ vitæ, sed & religionis & totius regni statui atque incolumitati allatura sit; ut quæ factionis suæ viribus Angliæ sceptrum comparare sibi nunquam sic cessatura. Quin jam illam à plerisque Catholicis pro regina ac suprema domina agnosceret, atque ita nominari. Apud regni ordines reginam non semel conquestam esse, adeoque ægerrime tulisse, quum ut proximi sibi hæredis & successoris nomen ederet, rogaretur. At Papsitas non modo Mariæ hoc jus post mortem Elisabethæ, sed ipsa adhuc vivente, tribuere ac vindicare. Quibus aliisque rationibus homines invidi & Catholicæ religionis hostes infestissimi Elisabetham perpulerunt, ut de Maria supplicium sumi jussent.

III. Maria interim mortis nuncium expectans, in carcere cœlestem quasi vitam auspiciata erat, assiduæ divinarum rerum contemplationi, præca-

tionem, [a] jejuniis, aliisque spiritualibus exercitiis dedita, jam viam sibi ad cœleste illud gaudium parans. Quum paullo ante mortem in morbum incidisset, Medicus ægre à custodibus veniam prodeundi impetrare potuit ut herbas quasdam ad remedium necessarias quæreret. Decreta Mariæ morte Elisabetha Besleu ad Comites circa Fodringhanum habitantes misit: qui unâ cum rerum capitalium quæsitore XXV. Februarii Fodringhanum venerunt; statimque à prandio Mariæ reginæ significarunt, habere se quod cum ipsa loqui vellent. Illa quamvis in lectulo ægra decumberet, nihilominus nunciari eis jubet, si res magna sit de qua secum agere vellent, brevi paratam fore. Sic ergo è lecto surgens, ad pedes ejusdem consedit, frontem quantum in illa fortuna poterat, explicans, & gaudio aliquo modo renidens, quum in quotidianis precationibus assiduas lachrymas profunderet. Ingressus ergo ad eum Sarisburienfis unâ cum Cantii Comite. Amia Paulero, Druisio & Besleo, nudato capite, aduentus sui causam exposuit: nimirum, Reginæ ac Consilio ipsius, uti & universis regni statibus, bonum & ad quietis ac publicæ salutis conservationem necessarium visum esse ut sententia contra ipsam lata executioni demandaretur. Lectis inde à Besleo tam sententia quam Elisabethæ mandato; Maria intrepidus animo sic loqui cœpit: Misericordiæ quædam species est, eos quos perdere semel decreveris, longiori mora non torquere. Quamvis autem captivitas mea, in qua jam viginti annos per summas miseras & ærumnas vixi (si vita dicenda est, & non potius crudele supplicium, in qua viva simul & mortua omnibus visa sum, quum nec vivendi initium nec moriendi finem reperire possem) cita morte me frustrata sit; tamen vel jam quoque quod affertis mihi nuncium gratum mihi est, quum brevi omnibus me miseris defuncturam intelligam: eoque nomine magnas vobis habeo & ago gratias. Mortis quidem hujus ignominiam innocentia mea facile delebit; at ægritudinem, quas in carcere hætenus perpessa sum molestiæ abstergent. Equidem postquam Mundi vanitatem, hominum perfidiam, ac rerum omnium inconstantiam experta sum, dici non potest quantum omnia hujus Mundi regna & opes contempnam, & mortem, quam in propinquo tamquam omnium mearum ærumnarum finem ac salutis portum video, obviis ulnis excipere cupiam. Optatissimum hoc nuncium tribus jam in-

tegris mensibus summo desiderio expectavi: quavis, ut verum fatear, illud animo meo quodammodo molestum est, quod ex fide illa quam juramento sancitis Reginæ sororis meæ promissis habui, nullum aliud fructum cepi quam justum dolorem, jam, licet sero, tam turpiter deceptam me videns. Sed ut ut sit, me quidem vita citius quam ipsi serviendi voluntas deficiet; hancque benevolentiam & desiderium mecum in sepulcrum feram. Nunc illa una consolatio me sustentat, quod pro Dei ac Catholicæ religionis causa mortem obeo: cui & pauxillum hoc quod reliquum mihi est vitæ; & quidquid in venis ac corpore meo restat sanguinis, lubens conficere, summo ad alteram illam vitam quamprimum transeundi desiderio accensa. Sed & illud mihi non levi est solatio, quod intelligo regni hujus statum, & coronam optimæ meæ sororis, cujus magnitudini, Deum testem laudo, numquam invidi, per mortem meam omni periculo liberatum iri: etsi vereor ne commoda illa quæ mortem meam nonnulli allaturam putant, in gravissima damna & pericula propediem commutentur. Equidem nunquam sperassem, sororem meam tanta severitate, vel potius crudelitate in me usuram, quum nulla re à me læsa aut offensa sit: nisi quis pro læsione illud interpretari velit, quod misera & captiva femina ex carcere evadendi rationes non negligat. Quæ in re si quid culpæ est, certe tam atroci pœna vindicari non debet. Regina sum libera, neque ullius hominis imperio subjecta, & vel invitis omnibus, talis moriar. Caput meum funestum/Anglis erit spectaculum; & vestrum quod ex morte mea capitis, gaudium, gloriæ mihi erit & triumpho. Multi splendorem magis gladii quàm ipsum ictum formidant: at ego illius in caput meum paratæ funestæ securis tam splendorem quam ictum magno animo contemno. Nullum vobis nec in corpus nec in animam meam est imperium: quorum alterum quum à vestra injuria defendere non possim, Deus saltem alterum conservabit: in cujus manus me totam tradidi, omnique propriam à me voluntatem abdicavi, ut ipsius voluntati in æternum obediam. Inter omnes fortunæ adversitates nihil aliud secundum aut fastum exopto quam Dei gratiam; quam consequuta, non potero non beate mori. Cur non reidentis vultu cœlos aspiciam, quum illi reidenti vultu me ad se vocare videantur? Cur non bono meo

gaudeam,
[a] Mortis sententia contra Mariam ejusq; responsio.

gaudeam, quæ omnibus malis jam liberam me fore video? Cur non felicitatem hanc mille vitis potior, cupido animo amplectar?

IV. Hæc quum illa ridenti ac serena fronte, [a] ex qua facile summâ animi tranquillitatē cōjicere licebat, dixisset, imposta SS. Bibliis Anglicæ lingua, sed à Catholico viro, conscriptis dextera, interposito juramento protestata est, numquam se quidquam contra Elizabethæ sororis suæ vitam machinatum esse, nec de ea evetrendamquam cogitasse; sed potius oprima & faustissima quæque oprasse. Ibi unus circumstantium, Iuramento huic fidem se habere posse negavit, utpote quod libro Papistico adhibito fieret. Adeo eis quibus mors destinata est, omnia in exitium vertunt. Secundum hæc regina à Commissariis petit, ut quod restaret vitæ quiete transigere, atque interim de rebus suis disponere sibi liceret; utque cum in finem chartæ aliæque jam dudum ablata, quæ nemini tamen utilia esse possent, sibi restituerentur. Besleum consolari volentem illa interpellavit, ipsius consolatione nihil opus se habere dicens. Quum ille ut saltem Decanum Petroburgensem, hominem eruditissimum, audiret, perisset; Regina, Si Catholicus est, inquit, lubenter sane audiam; sin minus, rogo ut Eleemosynario meo ad me aditus permittatur. Quod quum Besleus illa conscientia ac sine gravissima reginæ suæ offensione facere se posse negasset, simulque hæreticorum more quædam diservisset illa ita respondit, ut postea Besleus numquam os nisi in laudes ipsius aperuerit, omnesque reginæ tam ingenium quam constantiam admirati sint. Antequam digrederentur Comites reginæ significarunt, postmodum moriendum ipsi esse: quo nuncio nihil illa turbata statim sequentem epistolam ad Eleemosynarium suum scripsit.

Hodie ab hæreticis tam ut religionem meam desererem, quam ipsorum uterer solatiis, impugnata sum. Ex Burgonio vero & aliis intelliges, me de fide mea, in qua mori certum mihi est, fideliter protestatam esse. Petii ut mei convenienti tibi potestas fieret, quo peccata confiteri & sacramentum è manibus tuis recipere mihi liceret. At id crudeliter mihi negatum; ut & transportandi in Galliam corporis mei, & condendi testamenti, aut quidquam aliud nisi per ipsorum manus scribendi potestas. Quandoquidem ergo te aut alium Catholicum sacerdotem habere non possum, peccata mea universim, quæ speciatim

enarratura eram, confiteor; teque in nomine Dei precor & obsecror, ut ad peccatorum meorum expiationem hac nocte mecum vigilare, Deumque pro me obsecrari, tum absolutionem ab omnibus peccatis mittere mihi velis. Conabor equidem ut presentibus illis convenire me tibi liceat (quod de aulæ meæ Præfecto jam mihi permisum) tumque genibus tuis advoluta, benedictionem à te petam. Interim velim ad me certas preces mittas, quibus tam hac nocte quam sequenti mane commodissime uti possim. Tempus enim breve est; nec scribere mihi amplius vacat. reliqua tibi commendo &c.

Viribus inde exigua buccella paulum refocillatis, omne ad se domesticum ministerium convocavit, & ubertim flentes ac plorantes suavissimis verbis, ipsa, jam animo nihil quam mortis imagine obversante, consolata, quod reliquum habebat auri & argenti, vestium & aliarum rerum distribuit, singulos rogans, ut Deum pro se deprecarentur. Oratorium mox ingressa, litteras quasdam scripsit: deinde nudis innixa genibus totam noctem in oratione, & Passionis Domini Nostri Iesu Christi contemplatione transiegit, bis tantum interim surgens, paucilli vini sumendi gratia quo vires adverte valetudine, præter alia incommoda, valde prostratas, reficeret. Paulo ante diem, quæ longam illam mortis noctem allatura ipsi erat, duas gynæcei virgines, quæ in oratorio remanserant, & ipsas egredi iussit: tumque solitaria multo ardentius in preces effusa, sacratissimum corpus Christi ex suis ipsa manibus accepit (ut quidam affirmant) facta ad id in casu necessitatis, à Pontifice singulari potestate, ne tam salutaris viatico privaretur. Circa horam nonam prætor seu capitalium rerum quæstor advenit, album baculum manu ferens: illam vero nihilominus orationi ferventissime insistentem, duo nobiles, quos Paulerus cubiculo apposuerat, ut surgeret monuerunt, qui deinde facti sunt, se tantam ac tantis tam animi quam corporis doribus ornatam reginam sine summo dolore ac commiseratione aspiciere non potuisse.

V. Antequam cubiculo egrederetur, [a] tam ministros quam virgines lachrymis, singultibus ac dolori nimium indulgentes, sic affata est: An vos quietem meam mihi, ac bonum vestrum vobis ipsi invidetis? Me quidem si amaretis, gratularem mihi, jam mox tot ærumis & calamitatibus

[a] Quanta constantia supplicium adierit, &c.